Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

Aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat

Directoraat-generaal
Economie en Digitalisering
Directie Mededinging en Consumenten

Auteur
[redacted]

TER BESLISSING
Datum aangemaakt
28 oktober 2026

Kenmerk
DGED-DMC / 108799492

Kopie aan
[redacted]

Bijlagen
1. Aanbiedingsbrief
2. Nota naar aanleiding van het verslag

nota
TER BESLISSING

Nota naar aanleiding van het verslag - implementatiewetsvoorstel Proportionaliteitsrichtlijn inzake beroepsorganisaties met regelgevende bevoegdheid

Parafenroute
[redacted]

Aanleiding
Op 3 september 2026 heeft de vaste commissie voor Economische Zaken het verslag vastgesteld, waarin vragen van de D66-, CDA- en BBB-fracties in de Tweede Kamer bij het wetsvoorstel ter implementatie van de Proportionaliteitsrichtlijn zijn opgenomen. In de bijgevoegde nota naar aanleiding van het verslag worden deze vragen beantwoord.

Geadviseerd besluit
U kunt de nota naar aanleiding van het verslag en de aanbiedingsbrief ondertekenen, mede namens de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid en de ministers van Financiën, Infrastructuur en Waterstaat en Langdurige Zorg, Jeugd en Sport. Deze bewindspersonen hebben hun akkoord gegeven op de voorliggende tekst.

Kernpunten
- Het implementatiewetsvoorstel is op 10 juni 2026 bij de Tweede Kamer ingediend naar aanleiding van een EU-inbreukprocedure wegens ontoereikende implementatie van de Proportionaliteitsrichtlijn. Die richtlijn verplicht regelgevende organisaties met name tot het verrichten van evenredigheidstoetsen ten aanzien van regelgeving die de toegang of uitoefening van een gereglementeerd beroep beperkt.
- Het wetsvoorstel richt zich op beroepsorganisaties met regelgevende bevoegdheid:
    - NOvA voor advocaten (JenV),
    - KBvG voor gerechtsdeurwaarders (JenV),
    - KNB voor kandidaat-notarissen (JenV),
    - NBA voor accountants (FIN),

Directoraat-generaal
Economie en Digitalisering
Directie Mededinging en Consumenten

Kenmerk
DGED-DMC / 108799492

    - NLc voor loodsen (IenW),
    - Colleges van de beroepen in de individuele gezondheidszorg (VWS).
- Bovengenoemde beroepsorganisaties zullen daarmee moeten gaan voldoen aan de Proportionaliteitsrichtlijn wanneer zij nieuwe beroepsreglementering opstellen of wijzigen. Zij zijn nauw betrokken geweest bij het implementatiewetsvoorstel.
- Het wetsvoorstel wijzigt de Algemene wet erkenning EU-beroepskwalificaties, de Advocatenwet, de Gerechtsdeurwaarderswet, de Wet op het notarisambt, de Wet op het accountantsberoep, de Loodsenwet en de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg.
- De belangrijkste vragen van de D66-, CDA- en BBB-fracties zijn:
    - Of er eigen beleidsruimte is gebruikt bij de implementatie. Er is zo veel mogelijk één-op-één geïmplementeerd. Dit wordt in de beantwoording bevestigd.
    - Of er later ruimte is om de frequentie van de monitoringssystematiek af te schalen. Er wordt geantwoord dat met de beroepsorganisaties is afgesproken dat we na drie jaar pragmatisch naar de wijze van monitoring zullen kijken, maar dat de Proportionaliteitsrichtlijn geen ruimte laat voor het afschalen van de frequentie. Ook in het ATR-advies is onderschreven dat gezien de in de memorie van toelichting genoemde kaders het minder belastende alternatief van een zelf gekozen (lagere) frequentie niet mogelijk is.
    - Of de Europese Commissie garanties heeft gegeven dat de gekozen implementatie afdoende is. Informeel contact met de Commissie wijst daar wel op, maar tot het moment dat een EU-inbreukprocedure gesloten wordt, bestaat die garantie niet.
    - Of het kabinet de Tweede Kamer periodiek kan informeren over gevallen waarin een beroepsorganisatie gemotiveerd afwijkt van een advies van het ministerie. De verwachting is dat dit vanwege regulier overleg tussen een beroepsorganisatie en het beleidsverantwoordelijke ministerie in de praktijk niet voor zal komen, het is bedoeld als formeel sluitstuk. Daarom wordt voorgesteld om dit in voorkomend geval afzonderlijk aan de Kamer te melden.

Toelichting

- De Proportionaliteitsrichtlijn verplicht EU-lidstaten om te toetsen of nieuwe of gewijzigde beroepsreglementering niet verder gaat dan noodzakelijk om een publiek belang te beschermen. Zo wordt voorkomen dat regelgeving wordt opgesteld die het voor beroepsbeoefenaars onnodig moeilijk maakt om aan het werk te gaan, als zij hun beroepskwalificaties in een andere lidstaat hebben verkregen.
- Sommige beroepsreglementering wordt in Nederland vastgesteld door beroepsorganisaties met zelfstandige regelgevende bevoegdheid. Omdat zij zelf beroepsreglementering vaststellen, moeten ook zij voldoen aan de richtlijnverplichtingen.
- De Proportionaliteitsrichtlijn schrijft twee hoofdverplichtingen voor:
    - een voorafgaande evenredigheidstoets bij het opstellen van nieuwe of te wijzigen beroepsreglementering; en
    - doorlopende monitoring van de evenredigheid van nieuw vastgestelde of gewijzigde beroepsreglementering.

Directoraat-generaal
Economie en Digitalisering
Directie Mededinging en Consumenten

Kenmerk
DGED-DMC / 108799492

- De richtlijn draagt zo bij aan het voorkomen van extra regeldruk voor beroepsbeoefenaars (ondernemers), die de markt bedoeld of onbedoeld afschermen voor nieuwe toetreders.
- De beroepsorganisaties hebben zorgen geuit over de Europese verplichtingen. Zij ervaren deze als administratieve lasten. De beroepsorganisaties worden evenwel geraakt in hun hoedanigheid als regelgevers in het publieke belang, de verplichtingen zien enkel op hun functioneren in dát kader. Zij zijn geen belangenorganisaties voor of verenigingen van beroepsbeoefenaren/ondernemers, dus het gaat strikt genomen ook niet om regeldruk voor particulieren/ondernemers.
- ATR heeft niettemin goed gekeken naar minder belastende alternatieven, regeldruk en werkbaarheid en heeft een positief advies afgegeven voor dit implementatiewetsvoorstel.
- De richtlijnverplichtingen gelden alleen voor ‘beperkende maatregelen’ van beroepsorganisaties. Dat zijn regels die (potentieel) de Europese interne markt belemmeren.
- Na de wetswijziging moeten alle nieuwe beperkende regels en wijzigingen van bestaande of nieuwe beperkende regels door de beroepsorganisaties worden getoetst en gemonitord. De verantwoordelijkheid voor naleving van de implementatiewetgeving door de beroepsorganisaties ligt bij de vakdepartementen.